

ΛΙΜΝΗ ΚΟΡΩΝΕΙΑ - ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΡΘΟΥΝ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ

.....Αισθανόμαστε θλίψη για την κατάντια ενός αλλοτινού οικολογικού παραδείσου της άλλοτε παραγωγικότερης σε ψάρια ελληνικής λίμνης. Δεν απαισιοδοξούμε όμως, γιατί ελπίζουμε ότι η Νομαρχία και τα αρμόδια Υπουργεία έχουν επιτέλους κατανοήσει ότι η υπόθεση της Κορώνειας δεν παίρνει άλλη αναβολή. Η οδός για τη σωτηρία της Κορώνειας βρίσκεται στη λήψη μέτρων (π.χ. βιολογικοί καθαρισμοί, περιορισμός της άντλησης νερού) που καταπολεμούν τα βαθύτερα, τα πρωταρχικά αίτια, της υποβάθμισης. Ευχόμαστε σε όποια σχέδια σωτηρίας της λίμνης να δίνεται προτεραιότητα σε μέτρα που είναι ώριμα και να αποφεύγονται μη τεκμηριωμένα έργα καθώς και παρεμβάσεις που θέτουν σε κίνδυνο τη γειτονική Λίμνη Βόλβη. Πολλά από τα μέτρα αυτά πρέπει να παρθούν αμέσως αντί να περιμένουμε την έγκριση των πιστώσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Έτσι κατέληγε το άρθρο του ομότ. καθ. Π.Α. Γεράκη στο περιοδικό ΑΜΦΙΒΙΟΝ του ΕΚΒΥ το 2004. Τρία έτη μετά, η οικολογική καταστροφή του Σεπτεμβρίου 2004 φαίνεται να επαναλαμβάνεται. Αξίζει να δούμε το χρονικό της κρίσης.

ΠΩΣ ΦΤΑΣΑΜΕ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΡΙΣΗ

Κατά τη δεκαετία του 1960, η έκταση της λίμνης ανερχόταν σε περίπου 50 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η έκταση υπολογίζεται σε 46,2 τετρ. χιλ. και το μέγιστο βάθος σε 8,5 μέτρα.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980, η ποσότητα των νερών της μειώνεται με ταχείς ρυθμούς.

Μεταξύ των ετών 1987 και 1995, η πτώση της στάθμης ανέρχεται συνολικά στα 3 μέτρα (από 4,5 σε 1,5 μέτρα μέγιστο βάθος). Η έκταση της λίμνης πλέον κάλυπτε μόνο 30 τετρ. χιλ.

Τον Αύγουστο του 1995 η μείωση της στάθμης, σε συνδυασμό με περιστατικά οξείας βιομηχανικής ρύπανσης, οδήγησαν σε μαζικούς θανάτους ψαριών και πουλιών.

Τον Αύγουστο του 2002, η λίμνη έφθασε σε σημείο πλήρους αποξήρανσης. Το φαινόμενο αποδείχτηκε πρόσκαιρο, καθώς οι έντονες βροχοπτώσεις κατά τους

χειμερινούς μήνες είχαν ως αποτέλεσμα την επαναπλήρωση της λίμνης.

Το 2003 η έκταση εκτιμήθηκε σε 34,4 τετρ. χιλ. και το μέγιστο βάθος στα 3 μέτρα.

Το καλοκαίρι του 2004 η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης υιοθετεί Αναθεωρημένο Σχέδιο Αποκατάστασης της λίμνης Κορώνειας.

Τον Σεπτέμβριο του 2004, χιλιάδες πουλιά πέθαναν από αλλαντίαση.

Το 2005 εκδόθηκε Κοινή Υπουργική Απόφαση (35308/1838/2005), που όρισε τα της εφαρμογής Ειδικού Προγράμματος μείωσης της ρύπανσης των νερών της λίμνης Κορώνειας από απορρίψεις επικίνδυνων ουσιών.

Τον Φεβρουάριο του 2007 το νερό της λίμνης περιέχει τοξικά κυανοβακτήρια σε υψηλές συγκεντρώσεις. Επιστήμονες με επιστολή τους εκφράζουν την ανησυχία τους.

Τον Σεπτέμβριο του 2007 το νερό της λίμνης περιέχει τοξικά κυανοβακτήρια σε εξαιρετικά υψηλές συγκεντρώσεις και αρχίζουν πάλι να πεθαίνουν πουλιά στη λίμνη.

ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Είκοσι χρόνια μετά τα πρώτα δείγματα υποβάθμισης, τρία χρόνια μετά την προηγούμενη καταστροφή και με δεδομένη την επισήμανση της επιβαρυνμένης κατάστασης της λίμνης ήδη από τον Φεβρουάριο του 2007, είναι απαραίτητο να αποτιμηθούν οι ενέργειες που έχουν ληφθεί.

Πρώτο αντικείμενο απολογισμού είναι η υλοποίηση των δεσμεύσεων του 2005 του **Ειδικού Προγράμματος μείωσης της ρύπανσης στην Κορώνεια**. Υπενθυμίζουμε ότι για την υλοποίηση του Ειδικού Προγράμματος μείωσης της ρύπανσης στην Κορώνεια υπήρχε δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα (Πίνακας 6 της ΚΥΑ). Ειδικότερα, στο χρονοδιάγραμμα προβλέπονταν τα εξής:

- Επανάλεγχος των ορίων εκπομπής των βιομηχανιών που διαθέτουν τα απόβλητά τους στη λίμνη Κορώνεια και αναθεώρηση περιβαλλοντικών όρων, όπου απαιτείται. Προθεσμία: έως τον Μάρτιο του 2006.
- Συμμόρφωση των βιομηχανιών σύμφωνα με τα νέα όρια εκπομπής. Προθεσμία έως τον Δεκέμβριο 2009.
- Επανάλεγχος των αδειών των γεωτρήσεων. Προθεσμία: έως τον Μάρτιο 2007.
- Ολοκλήρωση έργων επεξεργασίας αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων που περιλαμβάνονται στο αναθεωρημένο σχέδιο αποκατάστασης. Προθεσμία: έως τον Δεκέμβριο 2008.
- Πραγματοποίηση συνεχούς προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών νερών της λίμνης.

Σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα παρακολούθησης είναι σημαντικό να αποσαφηνισθεί αν καλύπτεται η συστηματική παρακολούθηση κρίσιμων στοιχείων όπως το φυτοπλαγκτό, τα τοξικά κυανοβακτήρια και οι τοξίνες στη λίμνη, η σημασία των οποίων αναδεικνύεται από τα περιστατικά μαζικών θανάτων πουλιών.

Ταυτοχρόνως, η Κοινή Υπουργική Απόφαση ορίζει ότι από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης καταρτίζονται ετήσιες εκθέσεις που θα παρέχουν πληροφορίες για τυχόν νέες αδειοδοτήσεις βιομηχανιών ή τροποποιήσεις στις υφιστάμενες βιομηχανίες, για τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης και ενδεχόμενα προτάσεις για τροποποίηση των ειδικών ποιοτικών στόχων που έχουν καθοριστεί. Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται στο ΥΠΕΧΩΔΕ και κοινοποιούνται προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο πλαίσιο του προγράμματος διαβούλευσης που έχει σε εξέλιξη η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση για τις λίμνες Κορώνεια – Βόλβη θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να τεθούν υπόψη των πολιτών οι εκθέσεις που έχουν καταρτισθεί.

Επιπροσθέτως, δεδομένου ότι η **Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης έλαβε αποφάσεις λήψης μέτρων ουσιαστικής αντιμετώπισης των αιτίων υποβάθμισης** και συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα της για τη διαβούλευση για τις λίμνες Κορώνεια – Βόλβη, κατά το 2005 αποφάσισε να προχωρήσει σε:

- Αλλαγή των συστημάτων άρδευσης που χρησιμοποιούνται σήμερα, με στόχο να μειωθεί η κατανάλωση του νερού κατά 20 εκατ. κυβικά μέτρα ετησίως.
- Την αντικατάσταση των αρδευτικών καρουλιών με λιγότερο υδροφόρα συστήματα άρδευσης, προκειμένου να μειωθεί η κατανάλωση στις καλλιέργειες και να εξοικονομηθεί το απαραίτητο για την οικολογική αποκατάσταση νερό.
- Την αντικατάσταση των υφιστάμενων συστημάτων άρδευσης των καλλιεργειών που προορίζονται για ζωτροφές με σύστημα ποτίσματος με σταγόνες
- Χορήγηση κινήτρων στους γεωργούς για την συμμόρφωση τους στις ρυθμίσεις.

είναι σκόπιμο να αποτιμηθεί ο βαθμός εφαρμογής των ανωτέρω και τα αποτελέσματα που παρήχθησαν.

Σε ό,τι αφορά το **σχέδιο αποκατάστασης**, αυτό δομήθηκε με κεντρικό άξονα τη δημιουργία ενός συμπλέγματος υγροτόπου/λίμνης/ενοτικής τάφρου/Βόλβης μέσω της κατασκευής τεχνικών έργων όπως το ανάχωμα 6 χλμ και η εκβάθυνση διώρυγας για υπερχειλίση των νερών της λίμνης Κορώνειας στη λίμνη Βόλβη. Δεδομένου ότι έχει ανατεθεί έργο συμβούλου διαχείρισης είναι σκόπιμο να παρουσιασθεί η πρόοδος που επιτεύχθηκε ως προς τα παραπάνω. Ταυτόχρονα τίθεται το ερώτημα **αν επιβεβαιώνεται η σκοπιμότητα α) για κατασκευή αναχώματος ορισμού μέγιστης επιφάνειας της λίμνης τη στιγμή που η επιφάνεια της λίμνης στο δυτικό μέρος συνεχώς συρρικνώνεται και β) για μεταφορά νερού από τη λίμνη Κορώνεια στη λίμνη Βόλβη, δεδομένης της ποιότητας νερού της πρώτης.**

Κατά τη συζήτηση του Σχεδίου Αποκατάστασης, το 2004, είχαμε υποστηρίξει, και συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε, ότι:

Η οδός για τη σωτηρία της Κορώνειας βρίσκεται στη λήψη μέτρων που καταπολεμούν τα αίτια της υποβάθμισης. Η ανάσχεση των αιτίων υποβάθμισης θα πρέπει να είναι ο κυριότερος στόχος για την επιτυχή αποκατάσταση του υδροτοπικού αυτού συστήματος. Δεν μας φαίνεται λογικό το να ξεκινούν μεγάλα και δαπανηρά κατασκευαστικά έργα (π.χ. ανάχωμα μήκους ~ 6 km, εκβαθύνσεις) εφόσον συνεχίζουν στον ίδιο ρυθμό οι ασύνετες ενέργειες προς το υδροτοπικό αυτό σύστημα. Ταυτοχρόνως επιφυλασσόμαστε για τις επιπτώσεις που θα έχει το προτεινόμενο έργο στη γειτονική λίμνη Βόλβη.

Διατυπώνεται από διάφορες πλευρές η ανησυχία ότι η λίμνη Κορώνεια έχει υποστεί μη αντιστρεπτή υποβάθμιση. Μια τέτοια καταληκτική διαπίστωση μπορεί να διατυπωθεί ανεπιφύλακτα **μόνο εφόσον αυτονόητα αναγκαία μέτρα**, όπως αυτά που προαναφέρθηκαν ως προς το Ειδικό Πρόγραμμα μείωσης της ρύπανσης στην λίμνη Κορώνεια, **έχουν ληφθεί και δεν έχουν οδηγήσει σε ανόρθωση του οικοσυστήματος**. Η κατάσταση της Κορώνειας δεν είναι η μοιραία και αναπόφευκτη κατάληξη της εξέλιξης φυσικών φαινομένων, παρότι εντείνεται από αυτά. Οφείλεται στην ασύνετη χρήση του οικοσυστήματος επί δεκαετίες. Μπορεί και πρέπει να αντιμετωπισθεί με κατάλληλες ενέργειες.